

KÚRIA

Bfv.II.613/2015/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. október 12. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A család büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I.r. terhelt jogi segítője útján benyújtott felülvizsgálati indítványát elbírálva a Debreceni Városi Bíróság 70.B.695/2012/73. számú és a Debreceni Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bf.288/2013/7. számú ítéleteit az I.r. terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Debreceni Városi Bíróság a 2012. december 11. napján megtartott tárgyaláson kihirdetett 70.B.695/2012/73. számú ítéletében 24 terhelt ügyét bírálta el. Közülük a felülvizsgálati indítvánnyal érintett I.r. terheltet bűnösnek mondta ki 12 rendbeli család büntetében /1978. évi IV. tv. - korábbi Btk. -, 318.§ (1) bek., (4) bek. a) pont/ melyben 8 rb. kísérlet, 3 rb. folytatólagosan, 7 rb. felbujtóként, 5 rb. bűnsegédként elkövetett; és 19 rb. magánokirathamisítás vétségében /korábbi Btk. 276.§/, mely 8 rb. felbujtóként, 11 rb. bűnsegédként elkövetett. A terheltet ezért 540 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, egy napi tétel összegét 400 Ft-ban állapította meg. A pénzbüntetés összege így 216.000,- Ft.

Az I.r. terhelt tekintetében az ügyész által súlyosításért, a terhelt és védője által elsősorban enyhítésért, másodlagosan enyhítésért bejelentett fellebbezések alapján másodfokon eljáró Debreceni Törvényszék a 2014.április 30. napján megtartott

nyilvános ülésen meghozott 1.Bf.288/2013/7. számú ítéletében az első fokú ítéletet az I.r. terhelt tekintetében annyiban megváltoztatta, hogy cselekményeit 3 rb. csalás büntette kísérletének /2012.évi C. tv. - hatályos Btk. - 373.§ (1)bek., (3) bek.a) pont/, melyből 4 rb. felbujtóként folytatólagosan, 2 rb. pedig bűnsegédként elkövetett; 4 rb. csalás vétségének /Btk. 373.§ (1)bek.,(2) bek.a) pont/ melyből 2 rb. felbujtóként, 2 rb. bűnsegédként elkövetett; 5 rb. csalás vétsége kísérletének /Btk. 373.§ (1) bek., (2) a) pont/, melyből 3 rb. felbujtóként, 2 rb. bűnsegédként elkövetett; 19 rb. hamis magánokirat felhasználása vétségének /Btk.345.§/, melyből 2 rb. felbujtóként folytatólagosan, 5 rb. felbujtóként, 2 rb. bűnsegédként folytatólagosan, 10 rb. bűnsegédként elkövetett; minősítette. A halmazati büntetésként kiszabott pénzbüntetés 1 napi tételének összegét 1000,- Ft-ban határozta meg, így a kiszabott pénzbüntetés 540.000,-Ft, melynek megfizetésére 20 havi részletfizetést engedélyezett. Egyebekben az első fokú ítéletet a terhelt tekintetében helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen jogi segítője útján az I.r. terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt. Az indítványban a jogi segítőként eljáró ügyvéd elsődlegesen a terhelt felmentését, másodlagosan a kiszabott büntetése enyhítését, harmadlagosan a támadott határozat hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatásának elrendelését indítványozta. Az indítványban foglaltak szerint a terhelt bűnösségének megállapítása a büntetőanyagi jog szabályait sérti, aminek oka az, hogy az eljáró bíróságok a rendelkezésükre állt bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelték és ennek folytán megalapozatlan tényállást állapítottak meg. A rendelkezésre álló bizonyítékokból ugyanis nem volt levonható olyan, az ítéletben egyébként szereplő következtetés, mely szerint az I.r. terhelt terhelt-társai tevékenységével és azok mozgatórugóival tisztában volt, ismeretes volt előtte, hogy a kölcsönök visszafizetésre nem kerülhetnek, illetve hogy közreműködése fejében anyagi ellenszolgáltatást kapott. A kétségtelen bizonyossággal nem bizonyított tények nem lettek volna a terhelt terhére értékelhetők. Kifogásolja ezen túlmenően a felülvizsgálati indítvány a terhelt cselekményei elbíráláskor hatályos törvény szerint történt értékelését és a pénzbüntetés egynapi tétele összege másodfokú eljárásban történt felemelését, amely álláspontja szerint tükrözi, hogy a terheltre nézve az elbíráláskor hatályos törvény rendelkezései az elkövetéskori törvényhez képest kedvezőtlenebbek voltak.

A Legfőbb Ügyészség BF.700/2015. számú átiratában az I.r. terhelt érdekében benyújtott felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak jelölte meg és a támadott határozat I.r. terhelt tekintetében történő hatályában fenntartását indítványozta. Az átiratban kifejtettek szerint törvényben kizártak a felülvizsgálati indítványnak mindazok a

hivatkozásai, amelyek a jogerős határozat tényállásában foglaltak vitatásán alapulóak, a jogerős határozatban foglaltak alapján irányadó tényállás alapján viszont a terhelt bűnösségére vont következtetés és a cselekmények minősítése törvényes, a kiszabott büntetés mértéke pedig az elkövetéskor hatályos törvény rendelkezései szerint sem lenne törvénysértő, ekként a támadott határozat megváltoztatásának a lehetősége ezen az alapon sem merülhet fel. A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint az eljárás bíróságok indokolási kötelezettségüket megfelelően teljesítették, egyéb abszolút eljárási szabálysértés megállapítására sincs alap.

Az I.r. terhelt érdekében benyújtott felülvizsgálati indítvány alapján eljárva a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot a Be. 423. § (4)-(5) bekezdései értelmében a felülvizsgálati indítványban megjelölt okokból, illetve a hivatalból vizsgálendő, a Be. 416.§ (1) bekezdés c) pontjában meghatározott ún. abszolút eljárási szabálysértések szempontjából bírálta felül. Felülbírálata során az utóbb említett körbe eső eljárási szabálysértést nem észlelt és - teljes mértékben a legfőbb ügyészi átiratban foglaltakkal egyezően - megállapította, hogy az indítvány részben a törvényben kizárt, részben pedig alaptalan.

A felülvizsgálati indítvány tartalmára tekintettel előjáróban nem mellőzhető a felülvizsgálatra vonatkozó néhány alapvető törvényi rendelkezés rögzítése.

A büntetőeljárási törvényben a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, mely - szemben pl. a fellebbezéssel, mely bármely okra alapítható - érdemben kizárólag a törvényben meghatározott okokból megengedett. A Kúriának ekként elsődlegesen abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy a felülvizsgálati indítványban foglaltak érdemben vizsgálhatók-e.

A felülvizsgálat okai az eljárási törvényben tételesen megjelöltek, azokat a Be. 416. § (1) bekezdése sorolja fel. A felülvizsgálati okok itteni köre teljes, az egyéb okkal nem bővíthető.

A Be. 423. § (1) bekezdésében írtak értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozatban megállapított tényállás nem támadható.

A Be. 419. § (1) bekezdése értelmében irányadó Be. 388. § (2) bekezdése a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítás lehetőségét kizárja.

E szabályokból következően a felülvizsgálati eljárásban csakis jogkérdések vizsgálhatók, melyek tényalapját kizárólag a jogerős határozat tényállásában megállapítottak képezhetik. Az ítéletben

rögzített tényállás, az annak megállapításához vezető út, a bizonyítás teljessége, a bizonyítékok mikénti értékelése és elfogadása e jogorvoslati eljárásban vitássá nem tehető.

Az ismertetett törvényi rendelkezések tükrében meg kellett állapítani, hogy a felülvizsgálati indítvány a jogerős határozattal szemben számos olyan kifogást fogalmaz meg, melynek érdemi vizsgálatát a törvény e jogorvoslati eljárásban nem teszi lehetővé.

A Be.416.§ (1) bek. a) pontja értelmében a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnössége megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

E felülvizsgálati ok megvalósulása szempontjából azonban a Be.423.§ (1) bekezdésének hivatkozott rendelkezései értelmében kizárólag jogkérdések jöhetnek szóba, és a jogkérdések eldöntése az ítéleti ténymegállapításokon alapulóan történhet.

E törvényi tilalommal szembe helyezkedő a felülvizsgálati indítvány akkor, amikor az I.r. terhelt tekintetében kétségtelenül be nem bizonyított tényekre hivatkozik, a rendelkezésre állt bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésére utal és ennek alapján vitássá teszi azt az egyébként saját álláspontja szerint is ítéletben rögzített tényt, mely szerint az I.r. terheltnek tudomása volt arról, hogy terhelt-társai kedvezőtlen anyagi körülményeik miatt nem bírnak reális lehetőséggel a kölcsönösszeg visszafizetésére, hogy a kölcsönösszegek kieszközléséhez hamis munkáltatói igazolásokat használtak fel, végső soron, hogy a pénzügyi intézetet fizetési készségük és képességük tekintetében megtévesztették. Ugyancsak egyértelműen rögzített, hogy az I.r. terhelt mindezt személyes haszonszerzési célból is tette, a kölcsönösszegekből ő is részesült.

A felülvizsgálati indítvány ezért a törvényben kizárt a terhelt bűnössége megállapítását vitató részében, mivel a bűnösséghez kapcsolódó jogi fejtegetést kizárólag a jogerős ítéletben rögzített és a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállásban foglaltakkal ellentétes tényadatokon alapulóan tartalmaz.

A Be. 416.§ (1) bek. b) pontja szerint felülvizsgálati ok, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt a terhelttel szemben törvénysértő büntetést szabtak ki.

A felülvizsgálati indítvány a büntető anyagi jog szabályainak megsértésére hivatkozik és a Btk.2.§-ában foglaltak megsértését állítja, amikor a terhelt esetében a cselekményei elkövetésekor hatályos Btk. rendelkezéseivel szemben az elbíráláskor hatályos

Btk. rendelkezéseinek alkalmazását kifogásolja. Ennek mintegy alátámasztásaként utal arra, hogy az elbíráláskor hatályos törvény rendelkezéseinek alkalmazása mellett a pénzbüntetés 1 napi tételének összegének másodfokon felemelésre került.

A hivatkozás azonban alaptalan. A Debreceni Törvényszék másodfokú ítéletében részletesen foglalkozott a kérdéssel, és mindenben helyes érvekkel támasztotta alá az adott kérdéskörben kialakított álláspontját. Az alkalmazandó jog kérdésében nem egyes elkülönítetten vizsgált tényezők alapján, hanem a két törvény rendelkezéseinek összehatása alapulvétele mellett kell állást foglalni. A felülvizsgálati indítványban kifogásolt mozzanatot, tehát a pénzbüntetés egynapi tételének összegét, a másodfokú bíróság is szem előtt tartotta, annak ismeretében is rögzítette, hogy a terhelt cselekményei elkövetésekor hatályos törvény rendelkezéseinek alkalmazása mellett a nagyszámú büntettként minősülő cselekményre tekintettel az első fokon kiszabott pénzbüntetés eltúlzottan enyhe - amiből következően e törvény alkalmazása mellett annak súlyosítása lett volna indokolt - ugyanakkor az elbíráláskor hatályos törvény rendelkezései szerint a csalási cselekmények túlnyomó részt vétségkénti minősítésére és enyhébb fenyegetettségére tekintettel tekinthető törvényesnek a pénzbüntetés mint büntetési nem, ekként kellő alapját is adta az elbíráláskor hatályos törvény rendelkezései alkalmazásának. Helytálló egyébként a Legfőbb Ügyészség észrevétele is abban a tekintetben, hogy a pénzbüntetés egynapi tétele összegének meghatározása a cselekmények elkövetésekor hatályos Btk. rendelkezései szerint is a törvényes keretek közötti, ekként még a Btk.2.§-ában foglalt anyagi jogi szabály megsértésének megállapítása mellett sem valósult volna meg felülvizsgálati ok - törvényt sértő büntetés kiszabása hiányában.

A Be. 416.§ (1) bekezdés c) pontjában, illetve a 373.§ (1) bekezdés III/a pontja értelmében felülvizsgálati ok, ha a bíróság indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. Az e körben kialakított bírói gyakorlat szerint a felülvizsgálati ok abban az esetben állapítható meg, ha a jogerős ítéletben nem követhető egyértelműen nyomon, hogy az eljáró bíróságok a terhelt bűnösségét, cselekményei minősítését és a kiszabott büntetést érintő döntéseiket mire alapították. A Kúria a jogerős ítéletben e kört érintő hiányosságot nem észlelt. Egyértelműen rögzíthető, hogy a felülvizsgálati indítványnak az indokolási kötelezettséget érintő kifogásai nem is az említett körbe esőek, hanem a bizonyítékok mikénti értékelését, az e körben tett megállapítások okszerűségét érintőek, ekként a tényálláshoz kötöttségből következően érdemben nem is vizsgálhatóak.

A kifejtettek értelmében a Kúria az I.r. terhelt érdekében benyújtott felülvizsgálati indítványban foglaltaknak nem adott

helyt és a megtámadott határozatot a Be. 426.§-a alapján e terheltet érintően hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3.§-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be.421.§-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. október 12.

dr.Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, dr. Kiss Sándor s.k. előadó
bíró, dr. Krecsik Eldoróda s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Szarka Piroska
tisztviselő